

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 115/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tiina-Mari Martimo ja hallitusneuvos Pirjo Tomperi, maa- ja metsätalousministeriö

- osastonjohtaja Tuula Honkanen-Buzalski, Elintarviketurvallisuusvirasto, Evira
- vanhempi tutkija Päivi Parikka, MTT Kasvin tuotannon tutkimus
- akatemiaprofessori, kasvipatologian professori Jari Valkonen, Helsingin yliopisto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Metsäntutkimuslaitos
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kasvinterveyden suojelemisesta annettua lakia siten, että kasveille ja kasvituotteille haitallisia kasvintuhoojia koskevia laboratorioanalyysiin liittyviä tehtäviä voitaisiin tarpeen mukaan antaa yliopistoille, tutkimuslaitoksille ja yksityisille laboratorioille tehtäväksi. Esitys perustuu kasveille ja kasvituotteille haitallisten organismien yhteisöön kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämiseen liittyvistä suojaustoimenpiteistä annetun direktiivin muutokseen, jolla mahdollistettiin vi-

rallisten laboratorioanalyysien delegointi myös muille kuin viranomaiselle.

Esityksen tavoitteena on turvata Suomen hyvä kasvinterveyden tilanne myös jatkossa antamalla Elintarviketurvallisuusvirastolle (Evira) mahdollisuus tarvittaessa delegoida virallisten näytteiden laboratorioanalyysia sekä kotimaisille että ulkomaisille tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja yksityisille laboratorioille, jos nämä täyttävät tietyt vaatimukset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on lausunnossaan valtioneuvoston kirjelmään sisältyneestä ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi (laboratorioanalyysien delegointimahdollisuus viranomaiselta yksityiselle (MmVL 28/2009 vp — U 68/2009 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että kasvintuhoojaongelmien ennakoidaan lisääntyvän mm. ilmaston lämpenemisen ja lisääntyvän kansainvälisen kaupan myötävaikutuksella. Samaan aikaan osaavan henkilöstön samoin kuin muiden voimavarojen saatavuus voi kehittyä epäsuotuisasti. Maassamme käytettävissä olevat voimavarat kasvintuhoojien tutkimuksen ja analysoinnin alueella onkin tarpeen yhdistää ja samalla hyödyntää EU-yhteistyötä, jotta kasvinterveyden suojelemisen haasteisiin voidaan tulevaisuudessakin vastata. Valiokunta piti tuolloin lausunnossaan myönteisenä lainsäädäntöön perustuvien laboratorioanalyysien delegointimahdollisuutta viranomaiselta yliopistoille tai tutkimuslaitoksille edellyttäen, että delegoidut tehtävät ovat viranomaisen valvonnassa, ulkopuolinen laboratorio on puolueeton ja sen tuottamat analyysitulokset ovat luotettavia.

Nyt annettuun esitykseen viitaten valiokunta toteaa, että kyseiset laboratorioanalyysit tulee voida delegoida vain silloin, kun Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on varmistunut siitä, että valtuutettu laboratorio sille delegoituja tehtäviä suorittaessaan toimii puolueettomasti, analysoi luotettavasti ja varmistaa tarvittavan tietosuojaan ja ettei laboratorion muusta toiminnasta aiheudu eturistiriitaa. Eviran tulee varmistaa laboratorioroiden pätevyys delegoituihin tehtäviin ennen laboratorion hyväksymistä. Vaikka käytännössä analyysien sisältö sekä laboratorioroiden ja niiden henkilökunnan pätevyysvaatimukset ja muut ehdot voivat vaihdella esimerkiksi selvittettävänä olevan kasvintuhoojan mukaan, laboratorioilla tulee kuitenkin aina olla riittävä ammattitaito ja

perehtyneisyys tehtävän kohteena olevaan analyysiin ja laboratorioille hyvän laboratoriokäytännön mukaan asetettaviin vaatimuksiin. Valiokunta pitää myös erittäin tärkeänä, että laboratorioroiden henkilökunta toimii avustavassa tehtävässään virkavastuulla ja hyvän hallinnon vaatimusten mukaisesti. Laboratorioanalyysijä tulee voida siirtää tehtäväksi muissa yhteisön jäsenmaissa vain niissä sijaitsevilla valtuutettavissa laboratorioissa tai viranomaislaboratorioissa.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että myös diagnostiikan menetelmien tarkkuutta ja tehoa on edelleen kehitettävä, jotta lain määräämät velvoitteet voidaan hoitaa ja saavuttaa varsinainen päämäärä eli haitallisten kasvintuhoojien pääsyn estäminen Suomeen ja EU:n alueelle. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on käynyt ilmi, että etenkin ilmastomuutokseen sekä ihmisten ja tavaroiden kasvavaan kansainväliseen liikkuvuuteen liittyviä riskejä kasvintuhoojien leviämisestä on kartoitettu useissa riskinarvioinneissa parin viime vuoden aikana. Valiokunta painottaa sitä, että esimerkiksi mätäntämyksen leviäminen Suomen metsiin aiheuttaisi suuria kansantaloudellisia vahinkoja maallemme.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana edellä esitetyin huomautuksin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Esa Lahtela /sd
vpj.	Pertti Hemmilä /kok	Mats Nylund /r
jäs.	Lasse Hautala /kesk	Klaus Pentti /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Petri Pihlajaniemi /kok
	Anne Kalmarin /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
	Johanna Karimäki /vihr	Katja Taimela /sd.
	Lauri Kähkönen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.